

13-02-2021
(voorbereiding op het Heilig Avondmaal)

ZALIG (GELUKKIG) BEN JE!

Mattheus 4, ver 23 t/m Mattheus 5, vers 12

De nieuwe Mozes

Jezus doet hier in dit Bijbelgedeelte aan iemand uit het Oude Testament denken...:

Jezus ging een berg op. Hij nam enkele mensen met Zich mee. Mogelijk bleef de rest van het volk onderaan de berg staan. En daar op die berg maakte Jezus Gods wil, Gods wetten bekend. *Ik zie Mozes*. Precies Mozes. Mozes ging ook de berg op. Mozes nam zeventig oudsten met zich mee en het volk bleef onderaan de berg. En daar op die berg ontving Mozes de Wet van God. Jezus staat hier als de nieuwe Mozes op de berg om de mensen te verkondigen wat Gods wil is.

Als u zich nog een klein beetje de preken uit het Mattheusevangelie kan herinneren die ik sinds de afgelopen Kerstdagen heb gehouden, dan komt deze associatie met Mozes voor u misschien niet uit de lucht vallen. In de eerste hoofdstukken van het Mattheusevangelie kwamen wij al vaker opmerkelijke parallellen met Mozes tegen. In Mattheus 2: toen Jozef en Maria met hun Kind Jezus voor Herodes moesten vluchten, die alle pasgeboren jongetjes in en rondom Bethlehem liet vermoorden... Dat deed heel sterk denken aan de Faraó alle pasgeboren jongetjes liet doden en Mozes die wonderlijk uit deze wrede kindermoord werd gered.

Vervolgens – zo vertelde Mattheus - ging Jezus samen met Jozef en Maria vanuit Egypte terug naar het land Israël.... Precies de uittocht uit Egypte! 'Uit Egypte heb Ik Mijn Zoon geroepen', zo citeerde Mattheus dan ook de profeet Hosea toen hij hierover schreef. De profeet Hosea had het over het volk Israël, maar Mattheus las in 'de Zoon Die uit Egypte geroepen was' de Here Jezus. Vervolgens vertelde Mattheus na Jezus' terugkomst uit Egypte over Zijn doop in de Jordaan. Nu, wat was voor het volk Israël gevolgd op de Uittocht uit Egypte? De tocht door het water, de weg door de Rode Zee. De geschiedenissen van het volk Israël en van de Heere Jezus lopen helemaal parallel. Ja, het gaat nog verder: Na de tocht door de Rode Zee volgde voor het volk Israël de tocht door de woestijn. Veertig jaren. Veertig jaren vol beproeving. En wat vertelt Mattheus ons na de doop van Jezus? Mattheus 4: Jezus gaat de woestijn in... veertig dagen... en Hij wordt in die veertig dagen op de proef gesteld door de satan. Stap voor stap loopt de Heere Jezus de geschiedenis van Zijn volk door. Nee, Hij loopt die geschiedenis niet door. Hij doet deze geschiedenis *opnieuw*. De geschiedenis van het volk Israël, die geschiedenis die helemaal vastgelopen was... die geschiedenis wordt door Jezus weer

rechtgetrokken, ontsloten, nieuw gemaakt, een nieuw begin gegeven. Jezus maakte met Zijn leven, met Zijn levensweg, een nieuw begin voor Zijn volk.

En nu zien wij hier Jezus op de berg staan. Zoals Mozes op de berg Sinaï. Door deze parallel kunnen wij ook gelijk begrijpen wat er hier nu precies op deze berg in het land van Galilea gebeurt: **zoals God met Zijn volk Israël op de berg Sinaï een verbond heeft gesloten, met Mozes als Middelaar, zo wordt er hier nu in Jezus een nieuw verbond gesloten**. God had lang geleden laten klinken op de berg Sinaï: 'Ik ben de Heere, Uw God! Jullie mogen mijn volk zijn en daarom moeten jullie Mij gehoorzamen.' En nu is de Heere Jezus gekomen om dat verbond tussen God en Zijn volk weer nieuw leven in te blazen, om dat verbond, die verbintenis tussen God en Zijn volk, die verbintenis die helemaal kapot was gegaan... om die weer nieuw te maken. Jezus is de nieuwe Mozes, de ware Middelaar tussen God en Zijn volk. Hij is gekomen om Zijn volk weer terug te brengen bij God.

Dat brengt ons gelijk bij het Avondmaal van volgende week: wij gedenken volgende week hoe de Heere Jezus die verbinding tussen God en ons heeft hersteld, hoe Hij het verbond nieuw heeft gemaakt, door als Middelaar tussen ons en God op te treden. Heel mooi lezen wij aan het einde van het Mattheusevangelie als Jezus Zelf

het Avondmaal met Zijn discipelen houdt: *Hij nam ook de drinkbeker en nadat Hij gedankt had, gaf Hij hun die en zie: drink allen daaruit, want dit is Mijn bloed, het bloed van het nieuwe verbond dat voor velen vergoten wordt tot vergeven van zonden*. Het nieuwe verbond. Door de nieuwe Mozes. Jezus is gekomen om dat

verbond tussen God en ons te herstellen, nieuw te maken, ons terug te brengen bij Zijn bevrijding en genade.

De nieuwe Koning

Er is nog wel een belangrijk verschil tussen Jezus op de berg in Galilea en Mozes op de berg Sinaï. Mozes ontving de stenen tafelen van God – de Wet van God – en moest deze doorgeven. Jezus legt hier in Mattheus 5 *Zelf* de Wet van God uit. Hij is hier de Wetgever Zelf... en spreekt met Koninklijk gezag. De mensen staan versteld, zo kan je ook lezen aan het einde van de Bergrede (Mat 7), men is diep onder de indruk. Hier spreekt niet zomaar een leraar, ook al zien wij Jezus op de berg zitten zoals Rabbi's (joodse leraars) in die tijd gewoon waren: men verzamelde een kring van leerlingen om zich heen en gaf zittend onderwijs. Jezus is meer dan een Rabbi, meer dan een onderwijzer, meer dan Mozes ook... Hij spreekt met Goddelijke autoriteit. Hij is God Zelf. De Koning van Israël.

Hadden – we gaan even helemaal terug naar de Kerstdagen - de wijzen uit het Oosten ook al niet gesproken over de Koning der joden die geboren zou worden? En was Herodes toen niet woedend en

helemaal in verwarring geraakt omdat hij vreesde dat deze Koning der joden hem als koning van de joden van de troon zou gaan stoten? De Koning der joden is gekomen. Heel het Mattheüsevangelie wordt dat duidelijk. Het geslachtsregister aan het begin van het Mattheüsevangelie vertelde al over de Zoon van David, de ware Koning. De wijzen uit het Oosten zochten de Koning der joden. Door Johannes de Doper werd verkondigd: Bekeer u, want het Koninkrijk is nabij gekomen. Vervolgens heeft Jezus als Koning Zijn onderdanen geroepen, Zijn discipelen, die onmiddellijk en zonder enkel tegenspreken hun netten achterlieten en Hem gehoorzaamden. Jezus is vervolgens het land doorgetrokken, zo hebben wij zojuist gelezen, om het Evangelie van het Koninkrijk te verkondigen en om Zijn macht als Koning te laten zien: alle ziekten en pijn moesten voor Hem wijken. Demonen moesten voor Hem buigen. En grote menigten volgden Hem. Jezus, de Koning der joden, de Koning Die nu Zijn wetten uitvaardigde, Zijn wil bekend maakte.

De Koning spreekt zalig, zegt ons geluk aan!

Maar wat ik dan zo bijzonder vind is hoe de Here Jezus Zijn uitleg van de Wet begint... Er zullen straks radicale dingen gezegd worden hoor! Koning Jezus eist absolute gehoorzaamheid, maar eerst... hoor nog een keer het begin van Mattheüs 5: *en Hij opende Zijn mond en onderwees hen. Hij zei: zalig zijn de armen van geest, want van hen is het Koninkrijk der hemelen.* 'Zalig..., werkelijk gelukkig zijn de armen van geest, want van hen is het Koninkrijk dat Ik breng. Zalig zijn de mensen die nu treuren, want zij zullen vertroost worden. Zalig, werkelijk gelukkig zijn de mensen die hongeren en dorsten naar gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden. Zalig, werkelijk gelukkig zijn degenen die vervolgd worden, want hun loon is groot in de hemel.'

De Koning begint niet te gebieden, te eisen, afspraken te maken, maar... te troosten. Te bemoedigen. Een hart onder de riem te steken. Hoop te geven: 'je bent wel arm van geest, klein in jezelf, afhankelijk..., maar prijs jezelf gelukkig: voor jou is het Koninkrijk dat Ik breng! En je treurt helaas, je wordt geplaagd door verdriet, maar prijs jezelf gelukkig, want je zult door Mij worden getroost! En als je vervolgd wordt, als er nu geen stukje land is waar je veilig bent als volgeling van Mij, weet: er wacht je een groots Koninkrijk. Je mag nu al bij Mij horen en zeker zijn van Zijn bescherming!' ... Wat een geweldige Koning! Jezus spreekt mensen zalig. Hij noemt mensen gelukkig. Nee, niet omdat zij met een lach op een gezicht door het leven gaan, omdat ze een kerngezond lichaam hebben..., omdat ze alles hebben wat hun hartje begeerd... Nee als dat het geval was, dan hoefde Jezus hen het geluk niet aan te zeggen, want dan hadden ze dat al... Nee, de Heere Jezus noemt hier mensen gelukkig die het vanuit zichzelf *niet* zijn en die het ook niet zelf kunnen maken. Mensen die geen hoop vanuit zichzelf hebben, wijst Hij op de hoop die Hij brengt. Mensen die in deze wereld niet lijken te passen, die zich niet thuis voelen in hoe het er hier aan toe gaat, belooft Hij een Koninkrijk waar recht en gerechtigheid is, waar Hijzelf de scepter zal zwaaien, waar Hijzelf de vrede zal brengen als Vredevorst. De Koning eist niet, maar zegt toe. Geeft. Belooft. Heeft grootse dingen voor Zijn onderdanen op het oog.

Zo mogen wij D.V. volgende week ook Avondmaal vieren: met alles wat nog niet klopt in ons leven, wat wij missen, waar wij ons doorheen worstelen, soms zo wanhopig van die hopeloze wereld, krijgen wij aangezegd wat de Koning ons wil geven. Redding. Hoop. Genade. Vergeving. Leven dat nooit meer ophoudt. De Koning zegt het ons aan: zalig ben je! Je bent werkelijk gelukkig! Of je het nu voelt of niet, of je het ervaart of niet, wat je omstandigheden op dit moment ook zijn, arm van geest, treurend, gesmaad of vervolgd... weet: Ik geef je het diepe geluk waar je zo bewust of onbewust naar hunkert. Ik als Koning zeg het je aan. Laat je gezeggen! Zalig ben je. Voor jou, voor u, is het diepe geluk, de zaligheid die Ik breng.

Het volk van de Koning

Voordat Jezus de Wetten van God zal gaan uitleggen, het op scherp zal aan stellen en de mensen Zijn wil op het hart zal drukken..., spreekt Hij dus eerst zalig, prijst Hij hen gelukkig. Maar... over welke mensen heeft Jezus het nu? Wie zijn die armen van geest, die treurenden, die zachtmoedigen en die reinen van hart precies? Ik vertel er iets over:

Veel van die omschrijvingen die Jezus hier gebruikt - de armen van geest, de zachtmoedigen, de reinen van hart - zijn afkomstig uit het Oude Testament, vooral uit de psalmen. Heel mooi: het eerste woord wat Jezus uitspreekt is ook het eerste woord van het boek van de psalmen: welzalig. Gelukkig is...! 'Gelukkig is de mens' (welzalig de mens), die zijn vreugde vindt in de Wet van God en deze dag en nacht overdenkt, bij zich draagt.

Maar ook veel andere woorden uit de Zaligsprekingen lezen wij terug in de psalmen. Bijvoorbeeld 'zalig zijn de zachtmoedigen, *want zij zullen de aarde beërven*' Dat is een zin uit Psalm 37. Ik citeer uit Psalm 37: *maar de zachtmoedigen zullen de aarde bezitten en vreugde scheppen in grote vrede.* En van *de reinen van hart* horen wij in Psalm 24, waar staat: *wie zal de Berg van de HEERE beklimmen? Wie zal staan in Zijn heilige plaats? Wie rein is van handen en zuiver van hart.*

Met die mensen die Jezus hier zalig spreekt, worden dan ook de gelovigen bedoeld, degenen die de woorden van de psalmen op de lippen nemen, Gods volk dat zingend en strijdend haar weg door de tijd gaat, samen met God. Met deze psalmwoorden, deze zaligsprekingen spreekt Jezus Zijn leerlingen aan. Zij vormen nu het nieuwe volk van God, dat mag delen in dat nieuwe verbond dat Hij heeft gebracht. De zaligsprekingen zijn bedoeld voor het nieuwe volk van God dat bereid is onder leiding van de nieuwe Mozes, Jezus, op weg te gaan... levend van Gods Vaderlijke zorg, Zijn dagelijkse manna in de woestijn van het leven. Op aarde heeft men geen bezittingen voor zichzelf, want men is onderweg en probeert in de voetstappen van hun Leider en Middelaar te gaan, de nieuwe Mozes... onderweg naar het land dat God hen zal wijzen, het toekomstige beloofde Land.

En wat zijn dat dan voor mensen, wat is - zeg maar - hun profiel?

Nu, zij zijn *armen van geest*. Mensen die niet rijk zijn in zichzelf, die het niet met zichzelf getroffen hebben. Nee, mensen die zich afhankelijk weten, nederig en hun hand ophouden om Gods hulp en genade te ontvangen. Zij zijn dus arm van geest. En: *treurenden*. Het zijn mensen die niet voor het geluk gaan, maar die medelijden

met hen die lijden, mensen die de pijn van deze wereld en de pijn van de zonde aan hun eigen leven voelen en het proberen uit te houden in de verwachting van Gods toekomst.

Armen van geest. Treurenden. En *zachtmoedigen*, dat is: mensen die zacht van moed zijn. Die geduldig vertrouwen. Mensen die niet met ellebogenweg hun eigen plekje zeker stellen en krampachtig verdedigen. Nee, zacht van moed, dus tegenovergesteld aan hard-zijn. 'Je moet nu eenmaal hard zijn, want de maatschappij is hard.' Nee. Ja, eerlijk is eerlijk, harde mensen gaat het vaak meer voor de wind. Dat zegt ook Psalm 37, waar dat woord 'zachtmoedigen' vandaan komt. Harde mensen weten vaak meer te bereiken. Zij hebben soms een stuk minder zorgen. 'Maar', zo zegt Jezus in aansluiting op deze psalm: 'zalig zijn de zachtmoedigen.' Gelukkig zijn die mensen die geduld kunnen opbrengen, die bereid zijn om te incasseren, die vertrouwen op God in plaats van op hun eigen kracht. Mensen die hun hoop stellen op God. Het gaat hier niet om 'watjes', maar om mensen met vertrouwen, met hoop, met geduld, omdat zij leven richting God. Deze zachtmoedigen zullen uiteindelijk de aarde beërven.

Armen van geest. Treurenden. Zachtmoedigen. En: *vredestichters*. Nee, Jezus' volgelingen zijn geen mensen die de lieve vrede bewaren. Nee, de lieve vrede bewaren dat is goedkoop. Dat is gemakkelijk. Dat is soms ook gewoon onrechtvaardig en onecht. Jezus heeft het over mensen die naar de vrede jagen, die vrede willen stichten, dat gaat veel dieper. Dat kost veel meer pijn. Opoffering. Je wilt alles in het werk stellen om vrede te bewerkstelligen, om elkaar recht in de ogen te kunnen kijken in plaats van de andere kant op te kijken. Vrede stichten, je geven voor de vrede met de ander..., maar ook jagen naar de vrede in de samenleving met al zijn groepen en meningen... omdat je gelooft in de God van de vrede en Zijn rijk van vrede.

Armen van geest. Treurenden. Zachtmoedigen. Vredestichters. En *barmhartigen*. Zo barmhartig als de barmhartige Samaritaan.

Herkent u zich in dit profiel? Hier gaat het om in Mijn Koninkrijk, zo laat Jezus zien. *Dit is het waar het in het Koninkrijk om gaat!* Hiervoor ben ik gekomen. En heb je daar niets mee, wil je je daarvoor niet inzetten, dan plaats je jezelf buiten het Koninkrijk van God. Maar dat zal je ongeluk betekenen in plaats van je geluk.

Volgende week aan het Avondmaal worden dan ook diegenen geroepen die zich hierdoor aangesproken weten, mensen die zich geroepen weten om ook arm van geest, zachtmoedig, barmhartig en een vredestichter te zijn. Mensen die geroepen zijn om alles achter te laten en Jezus te volgen, om in Hem het diepste geluk, je zaligheid, te vinden. Pelgrims die bevrijd zijn uit het slavenhuis en gedoopt in de Rode Zee, die de tocht door de woestijn gaan, hun Middelaar volgend, Die hen naar het Beloofde Land zal geleiden.

Herkent u zich daarom in dit profiel...?

Sprekend u? Precies ik?

Tja, wie durft nu echt van zichzelf te zeggen dat hij een vredestichter is, dat zij rein is van hart, barmhartig en zachtmoedig? Maar dat hoeft u ook niet van jezelf te zeggen. Jezus prijst hier Zijn leerlingen niet gelukkig omdat zij hun inburgeringsexamen hebben gehaald om voluit Koninkrijksburger te mogen heten. Jezus noemt

hen niet zalig omdat zij aan alle eisen voldoen die gesteld zijn aan het wel of niet mogen behoren bij het Koninkrijk van God. Nee, de zaligsprekingen vormen geen inburgeringsexamen. Gelukkig niet, want niemand zou slagen. Jezus weet ook wel dat Zijn leerlingen, dat wij allemaal, onszelf steeds weer pijnlijk zullen tegenkomen op de weg achter Hem aan. Want dat vredestichten... en dat arm van geest, dat nederig en afhankelijk zijn.... Straks zullen de leerlingen met elkaar bediscussiëren wie de meeste zou zijn in het Koninkrijk van God. En deze vredestichters-in-spe zullen straks op een keer aan Jezus vragen: 'moeten wij vuur van de hemel laten dalen om hen te verteren?' En terwijl zij straks smaadt en vervolging zullen moeten lijden omwille van Christus, zal Petrus eerst nog glashard zeggen: 'maar die Jezus, Die ken ik niet!'

Maar dat is nu het bijzondere van de Bergrede en het wonderlijke van heel ons geloof: **Jezus spreekt mensen zalig die volgelingen willen zijn, maar die het vanuit zichzelf totaal niet kunnen.** Jezus spreekt zalig, terwijl Hij weet hoe onzalig het er bij ons aan toe kan gaan. Wat een genade!

En dat is nu ook het prachtige van het Avondmaal: aan het Avondmaal zitten elke viering weer allemaal zondaren. Aan de Avondmaalstafel zitten mensen die zo vaak lopen te draaien, te tobben, die God en zichzelf teleurstellen, die het maar niet voor elkaar krijgen om... Deze mensen wordt door de Koning hun diepste geluk aangezegd. Wat een wonder!

De Zaligsprekingen staan daarom ook aan het begin van de Bergrede en niet aan het eind ervan. Eerst Gods beloften. Eerst wat God ons wil schenken. En dan onze gehoorzaamheid. Zoals ook bij Mozes op de Sinaï: duidelijke regels van God, Tien Geboden, God legt beslag op ons totale leven, maar eerst: Ik ben de Heere, uw God, Die u uit Egypte, het slavenhuis, geleid heb. Ik ben jullie Bevrijder. Ik geef! Leef uit Mijn bevrijding. Leef!

De Bergrede stelt het op scherp: waar gaat het om in je leven? Waarheen ben je op weg? Wat is jouw ideaal? Waarvoor leef je? Voor Wie leef je?

Maar weet, dat leven hoeft je niet kunnen te maken. Niet zelf voor elkaar te boksen. Je mag een Koning volgen Die eerst alles wil geven, Die alles van Zichzelf aan u heeft gegeven. Zalig bent u hier in de kerk en thuis op de bank, als je deze Heiland wilt volgen en deel uit wilt maken van Zijn Koninkrijk. Zalig ben je, het werkelijke geluk lacht je toe. Want elke dag zijn wij een dag dichterbij de voltooiing van Gods Koninkrijk. En volgende week hopen wij er al iets van te proeven. Brood en wijn om op krachten te komen. Manna voor onderweg in de woestijn, tijdens onze reis naar het Beloofde Land. Brood en wijn. Eenvoudige tekenen die ons vertellen van het diepste geluk dat wij kunnen vinden. Een Vorstelijke maaltijd, opgediend door de Koning Die is gekomen om te dienen, om Zijn dienaren het diepste geluk te geven. Wat mogen wij gelukkig zijn!